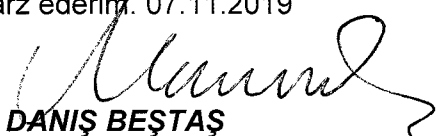

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 07.11.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Siirt Milletvekili

Enerji hakkı yurttaşların temel haklarından olup bu hak sayesinde yurttaşlar yaşamsal faaliyetlerini yürütebilmektedirler. Ancak enerji kaynaklarının özelleştirilmesinden itibaren bu hakkın kullanımı noktasında dağıtım ile ilişkilendirilen şirketlerin yurttaşlara bu hakkı sunması aşamasında sorunlar çıkmakta ve bu sorunlar çözüme kavuşturulmadığı gibi kangren hale gelmektedir. 2014 yazında Dicle Elektrik Dağıtım Şirketi'nin özelleştirilmesinden sonra, gerekli bakımların yapılmaması, elektrik arızalarının halkı cezalandırma aracına dönüştürmüş durumdadır. Yine özelleştirme sonrası taşeronlaşmanın yaygınlaşması ve çalışan sayılarının azaltılması sonucu pek çok yerde sıklaşan elektrik kesintileri mevzubahistir. Fakat bir diğer husus da keyfi elektrik kesintilerinin gündemde olması ve böylelikle bir nevi halkın çeşitli vesilelerle cezalandırılması aracı olarak kullanılması hadisesi söz konusudur. Bunun haricinde gelişen bir diğer durum da elektrik dağıtım şirketlerinin abonelere fahiş fiyatlarda ve keyfi para cezaları kesiyor olmasıdır. Yurttaşların büyük çoğunluğuna faturalarını düzenli ödedikleri halde yüksek meblağlı para cezaları uygulanmakta olup bu durumun anayasaya aykırı olduğu da açıktır. Bilhassa DEDAŞ'ın özelleştirilmesi sonucunda elde ettikleri gelirden fazla borç ile karşı karşıya kalan çiftçiler zor durumdadır. Bu noktada dikkate değer olan bir husus da DEDAŞ'ın çiftçilere fatura kesmediği, sonrasında kullanılan enerji bedelinin borç olarak yansıtılması meselesidir. Herhangi bir borç bildirimi yapılmaksızın doğrudan icrai işlem tesis edilmektedir. Durum böyle olunca ürünlerinin heba olmasını arzu etmeyen çiftçiler bu yüklü borçları ödemek durumunda kalmaktadırlar. Çiftçiler tarafından kendilerine yüklenen borçlara dair yapılan bilgi talepleri ise neticesiz bırakılmaktadır. Borç miktarlarının ise son derece fahiş olması, kullanılan enerji birimi ile orantılandığı vakit hayatın olağan akışına uymamaktadır. Bir diğer husus da örneğin Derik ilçesinde mahkemeden alınan elektriği açtırma ile ilgili tedbir kararının aynı gün jet hızıyla kararı veren hâkim tarafından kaldırılmış olmasıdır. Yani yargının da bu hukuk dışı uygulamalara dair etkin bir işlem tesis etmeyişi yurttaşları zor duruma sokmaktadır. Dikkat çeken bir diğer mesele de çiftçiye uygulanan borç tutarlarının zamsız dönemi kapsamına rağmen zamlı tarife üzerinden hesaplanmasıdır. Yine DEDAŞ kurum elemanlarının abonelere yaptıkları tespitler üzerine "kaçak yoktur" yazısı vermelerine mukabil, bu yazının akabinde kaçak işlemi tesis ederek icrai işlemlerin başlatılması meselesi de çarpıcıdır. Bu kaçak elektrik

tutanaklarında ise yalnızca ilçe ve köy adının yazılmış olması başkaca hiçbir tespiti yer verilmemesi de soru işaretleri barındırmaktadır. Bu duruma rağmen bölge halkının “kaçak elektrik kullandığı”, “enerji hırsızlığı” yaptığına dair yapılan açıklamalar ise başlı başına bir sorun teşkil etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Çiftçilere abonelik işlemleri kapsamında mutad fatura düzenlenmeksizin doğrudan borç çıkarılması ve bu bağlamda icrai işlem tesis edilmesinin gerekçesi ve amacı nedir?
- 2- Abonelik işlemleri kapsamında fatura kesilmeme gerekçesi faturalar üzerinden vergi kesilmesini önleme amaçlı mıdır?
- 3- Yine çiftçilere abonelik işlemi kapsamında fatura kesilmeyerek afaki borç yüklenmesi ile DEDAŞ'ın kar marjının artırılması mı amaçlanmaktadır?
- 4- Fatura tebliğ edilmeksizin doğrudan borç çıkarılarak çiftçiler bir anlamda ürünlerinin zarara uğrayacağı tehditlerine mi maruz bırakılmaktadırlar?
- 5- Elektriğin açılması hususunda mahkemeden tedbir kararı alan çiftçilerin aldıkları kararların mahkemelerce akabinde kaldırılma gerekçesi nedir? Mahkemeler DEDAŞ tarafından baskıya mı maruz bırakılmaktadır?
- 6- Çiftçilerin kendilerine yüklenilen borçlara ilişkin yaptıkları resmi başvurular neden işleme alınmamaktadır?
- 7- Çiftçilerin ve yurttaşların yaptıkları başvurularda “borcu yoktur” belgesinin verilmeme gerekçesi nedir? Yüklenilen borçları ödedikleri halde neden bu belgeyi alamıyorlar?
- 8- Çıkarılan borç tutarlarının son derece fahiş olma gerekçesi nedir? Elektrik bedeli ülkenin her yerinde aynı değil midir? Neden bu bedeller bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir?
- 9- Bu uygulamaların tarımsal üretime verdiği zarar tespit edilmiş midir? Ulusal gelirin ve üretimin heba olmasına yol açacak bu yöntemlerle hedeflenen nedir?
- 10- Ülkede pek çok iş kolunda teşvik ve sübvansiyonlar verilirken neden çiftçiler elektrik borçları ile zor durumda bırakılmaktadır? Tek geçim kaynağı tarım olan yurttaşlara yapılan bu uygulama ayrımcılık değil mi?
- 11- Elektrik bedellerinin, DEDAŞ'ın yetki alanında olduğu bölgelerde henüz zam oranları dahi belirlenmemişken zamlı tarifeler üzerinden hesaplanmasının sebep ve dayanağı nedir?
- 12- Hangi dönemde ne kadar tüketim gerçekleştiği ve tüketim tarihlerine dair birim fiyatın ne olduğu belirtilmeden yani hiçbir reel tespit yapılmadan afaki şekilde borç çıkarılması yasalara aykırı değil mi? Türkiye bir hukuk devleti değil mi? neden DEDAŞ hukuk dışı yöntemlere başvuruyor?
- 13- Kurum görevlilerin gerekli tespitleri yaptıktan sonra kullanıcılara vermiş olduğu “kaçak yoktur” belgesine rağmen neden kaçak elektrik işlemleri tesis edilmektedir? DEDAŞ'ın yetki alanındaki bölge halkının kaçak elektrik kullandığı, enerji hırsızlığı yaptığı yönündeki açıklamalarla hedeflenen nedir? Bu yapılan açıklama ve yöntemler halkı kin ve düşmanlığa tahrik suçu oluşturmuyor mu?
- 14- Çiftçilerin elektriklerinin kesileceği yönündeki tehditlerle çıkarılan ve gerçeği yansıtmayan borçları ödemek zorunda bırakılmaları aynı zamanda enerji hakkının gaspı değil midir?

1550

- 15-**DEDAŞ'ın bu uygulamaları Bakanlığınızca denetlenmiyor mu? Yahut neden DEDAŞ'ın bu yönde bir uygulama geliştirmesine cevaz veriliyor?
- 16-**DEDAŞ'ın uygulamaları kapsamında DEDAŞ'a bir yaptırım uygulanması ve hukuk dışı uygulamaların sona erdirilmesine yönelik tedbirler alacak ve çalışmalar yürütecek misiniz?